Αξιολόγηση του δεύτερου πυλώνα του συνταξιοδοτικού

20 Νοεμβρίου 2026

Στο πλαίσιο της εξέτασης της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης το Δημοσιονομικό Συμβούλιο Κύπρου (ΔΣΚ), θέτει τα ακόλουθα σημεία για σκοπούς αξιολόγησης του σχεδιασμού του δεύτερου πυλώνα, ο οποίος αφορά τα Ταμεία Προνοίας και τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά σχέδια.

1. **Υποχρεωτικός ή εθελοντικός χαρακτήρας.** Ο υποχρεωτικός χαρακτήρας είναι αναγκαίος για να καταστεί δυνατή η επίτευξη των στόχων που συνδέονται με αναβάθμιση του 2ου Πυλώνα η οποία μπορεί να γίνει με σταδιακό τρόπο για να επιτρέψει στις επιχειρησιακές μονάδες ιδιαίτερα τις μικρές να προσαρμοστούν.

2. **Κίνητρα για εργαζομένους με χαμηλό εισόδημα.** Να εξεταστούν στοχευμένα κίνητρα για τη στήριξη των εισφορών στον δεύτερο πυλώνα για εργαζομένους με φορολογητέο εισόδημα κάτω από το αφορολόγητο όριο. Κατά τον σχεδιασμό να αξιολογηθούν η μορφή της στήριξης, τα κριτήρια επιλεξιμότητας και το δημοσιονομικό κόστος.

3. **Σταδιακή αύξηση της ελάχιστης εισφοράς.** Να καθοριστεί αρχικό ελάχιστο ποσοστό εισφοράς και χρονοδιάγραμμα σταδιακής αύξησής του ενδεικτικά σε ορίζοντα δέκα ετών, όπως στο σενάριο του Τεχνικού Παραρτήματος (Μέρος Β).

4. **Συνταξιοδοτικός χαρακτήρας.** Ο δεύτερος πυλώνας να παρέχει συμπληρωματικό εισόδημα μετά την αφυπηρέτηση. Στο ενδεικτικό παράδειγμα του παραρτήματος (Μέρος Β), το ύψος της παροχής υπολογίζεται με βάση το κεφάλαιο που έχει συσσωρευτεί από τις εισφορές του εργαζομένου και του εργοδότη και τις καθαρές αποδόσεις τους.

5. **Ελάχιστη εισφορά εργοδότη και εργαζομένου.** Να καθοριστεί χωριστό ελάχιστο ποσοστό εισφοράς για κάθε πλευρά. Στο ενδεικτικό σενάριο του Τεχνικού Παραρτήματος (Μέρος Β), το ποσοστό φτάνει στο 5% για κάθε πλευρά στο τέλος της δεκαετίας. Συγκεκριμένα ένας πρόχειρος κανόνας αναφέρει ότι για κάθε μονάδα εισφορών για όλη τη διάρκεια εργασίας αυξάνει το ποσοστό αναπλήρωσης εισοδήματος κατά 2,5%-3%.

6. **Εποπτεία και Έλεγχος**. Με βάση την Πρόταση του Υπουργείου Οικονομικών το 2017 να συσταθεί ανεξάρτητη εποπτική αρχή η οποία να ελέγχει τις ασφαλιστικές εταιρείες και τα Ταμεία Προνοίας. Ενοποιημένη εποπτεία (δηλαδή τόσο των ταμείων προνοίας αλλά και των προϊόντων των ασφαλιστικών εταιρειών για σκοπούς συνταξιοδότησης (Class 7 products) με αντίστοιχη ομαλοποίηση του πλαισίου λειτουργίας των 2 κλάδων, θα ενίσχυε τον ανταγωνισμό μεταξύ των 2 κλάδων προς όφελος του εργοδοτούμενου.

7. **Επενδυτική πολιτική.** Να καθοριστεί το πλαίσιο επένδυσης των συσσωρευμένων εισφορών, διαχείρισης του επενδυτικού κινδύνου και εποπτείας. Στο ενδεικτικό σενάριο του Τεχνικού Παραρτήματος (Μέρος Β) χρησιμοποιείται ως παραδοχή καθαρή πραγματική απόδοση 2% ετησίως πριν από την αφυπηρέτηση.

8. **Δανεισμός.** Τα ποσά που συσσωρεύονται για τη συνταξιοδότηση να μη χρησιμοποιούνται για δανεισμό. Αντίστοιχη θέση διατύπωσε και ο Υπουργός Εργασίας κ. Μαρίνος Μουσιούττας[1].

9. **Συνέχεια της κάλυψης κατά την αλλαγή εργοδότη.** Να διασφαλίζονται τα δικαιώματα που έχει ήδη συσσωρεύσει ο εργαζόμενος στο σχέδιο του προηγούμενου εργοδότη και να προβλέπεται διαδικασία μεταφοράς τους. Οι νέες εισφορές να καταβάλλονται στο σχέδιο του νέου εργοδότη ή, εφόσον αυτός δεν διαθέτει δικό του σχέδιο, σε πολυεργοδοτικό Ταμείο Προνοίας στο οποίο μπορεί να ενταχθεί. Οι εισφορές που ήδη καταβάλλονται στο σχέδιο μέσω του νέου εργοδότη να προσμετρώνται, για κάθε πλευρά χωριστά, στο ελάχιστο ποσοστό του αντίστοιχου έτους, σύμφωνα με το σημείο 7.

10. **Μεταχείριση των υφιστάμενων σχεδίων.** Τα υφιστάμενα σχέδια θα πρέπει να αναβαθμιστούν ώστε να ικανοποιούν τις προϋποθέσεις του παρόντος σημειώματος. Οι εισφορές που ήδη καταβάλλονται σε Ταμεία Προνοίας και επαγγελματικά συνταξιοδοτικά σχέδια να προσμετρώνται στο ελάχιστο ποσοστό που ισχύει κάθε έτος για κάθε πλευρά χωριστά. Ο εργοδότης ή ο εργαζόμενος να καλύπτει τυχόν διαφορά από το αντίστοιχο ελάχιστο ποσοστό. Κατά την εφαρμογή του νέου πλαισίου να διατηρούνται τα δικαιώματα που έχουν ήδη κατοχυρώσει τα μέλη, όπως το συσσωρευμένο υπόλοιπο που δικαιούνται στο Ταμείο Προνοίας τους. Στο ενδεικτικό σενάριο του Μέρους Β του Τεχνικού Παραρτήματος, το ελάχιστο ποσοστό φτάνει στο 5% για κάθε πλευρά το δέκατο έτος.

11. **Στόχος συνολικής αναπλήρωσης 60%.** Να εξεταστεί η αύξηση του συνολικού ποσοστού αναπλήρωσης από περίπου 40% σε 60% του μισθού, με ιδιαίτερη έμφαση στους ευάλωτους εργαζομένους. Εξετάστηκε ενδεικτικά στο Τεχνικό Παράρτημα (Μέρος Β) κατά πόσο εισφορές 5% από τον εργοδότη και 5% από τον εργαζόμενο, με σταδιακή αύξηση έως το δέκατο έτος, μπορούν να στηρίξουν τον στόχο συνολικής αναπλήρωσης 60%. Με 35 έτη συνεχών εισφορών και με την παραδοχή ότι ο πρώτος πυλώνας καλύπτει το 40% του τελευταίου μικτού μισθού, η συνολική αναπλήρωση στο σενάριο υπολογίζεται σε 61,7%. Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ΟΟΣΑ (OECD) σημειώνει ότι δεν υπάρχει ένας ενιαίος στόχος για τα συνταξιοδοτικά εισοδήματα αλλά στην ανάλυση που παρέχει στην Έκθεση του για τις Προοπτικές για συντάξεις 2026 αναφέρει τρεις στόχους για την συνολική

[1] Προκαταρκτική εισήγηση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τον δεύτερο πυλώνα της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης

αναπλήρωση: 80% για χαμηλά εισοδήματα (κάτω από το ήμισυ των μέσων απολαβών), 70% για τα μεσαία εισοδήματα και 60% για τα υψηλότερα εισοδήματα (πέραν του διπλάσιου των μέσων απολαβών)[2].

Τεχνικό Παράρτημα

A. Παράδειγμα για το σημείο 6

Ένας εργαζόμενος έχει συσσωρεύσει €20.000 στο Ταμείο Προνοίας του εργοδότη Α και μετακινείται στον εργοδότη Β, ο οποίος χρηματοδοτεί επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σχέδιο μέσω άλλου Ιδρύματος Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (ΙΕΣΠ). Υποθέτουμε ότι η απασχόλησή του στον Α λήγει πριν συμπληρώσει την ηλικία που ορίζουν οι κανόνες του Ταμείου του Α. Υποθέτουμε επίσης ότι ο εργαζόμενος δικαιούται να ενταχθεί στο σχέδιο του Β και ότι οι κανόνες του σχεδίου δέχονται μεταφορές από άλλα Ταμεία. Υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 74, ο εργαζόμενος μπορεί να υποβάλει γραπτή αίτηση στη διαχειριστική επιτροπή του Ταμείου του Α για να μεταφερθεί η αξία των δικαιωμάτων του στο ΙΕΣΠ που χρηματοδοτεί ο Β. [3]

Μετά την αλλαγή εργοδότη, ο Β να εξασφαλίζει την κάλυψη του εργαζομένου μέσω του δικού του επαγγελματικού συνταξιοδοτικού σχεδίου ή μέσω πολυεργοδοτικού Ταμείου Προνοίας στο οποίο συμμετέχει ή εντάσσεται. Οι νέες εισφορές του Β και του εργαζομένου να καταβάλλονται στο σχέδιο που τον καλύπτει και να προσμετρώνται στο ελάχιστο ποσοστό κάθε πλευράς σύμφωνα με το σημείο 7.

B. Υπολογισμός της αναπλήρωσης με εισφορές 5% και 5%

Με 35 έτη εισφορών και σταδιακή αύξηση των ποσοστών την πρώτη δεκαετία, το 5% του εργοδότη και το 5% του εργαζομένου δίνουν, στο ενδεικτικό παράδειγμα, πρόσθετη αναπλήρωση 21,7%. Αν ο πρώτος πυλώνας καλύπτει το 40% του ίδιου μισθού, η συνολική αναπλήρωση φτάνει το 61,7%.

1. Πόση πρόσθετη σύνταξη χρειάζεται

Για εργαζόμενο με τελευταίο μικτό μισθό €2.000 τον μήνα, το 40% αντιστοιχεί σε €800 από τον πρώτο πυλώνα. Ο στόχος του 60% αντιστοιχεί σε €1.200 συνολικά. Επομένως, το Ταμείο Προνοίας πρέπει να δίνει περίπου €400 τον μήνα.

2. Τι αποδίδει το 5% + 5%

Όταν οι εισφορές φτάσουν στο πλήρες ποσοστό, για κάθε €2.000 εισφοροδοτέου μισθού καταβάλλονται €100 από τον εργοδότη και €100 από τον εργαζόμενο. Οι εισφορές του

[2] Προοπτικές για τις συντάξεις 2026
[3] Ν. 10(Ι)/2020, άρθρο 74(1) και (3)

εργοδότη και του εργαζομένου επενδύονται. Κατά την αφυπηρέτηση, το ποσό που έχει συγκεντρωθεί από τις εισφορές και το καθαρό αποτέλεσμα των επενδύσεων χρησιμοποιείται για την καταβολή της πρόσθετης σύνταξης.

Στον υπολογισμό υποθέσαμε 35 έτη συνεχών εισφορών, μηδενικό αρχικό υπόλοιπο και γραμμική αύξηση των ποσοστών από 0,5% + 0,5% το πρώτο έτος σε 5% + 5% το δέκατο. Υποθέσαμε επίσης ότι εισφορές καταβάλλονται σε ολόκληρο τον μικτό μισθό, ότι ο μισθός αυξάνεται πραγματικά κατά 1% ετησίως και ότι η καθαρή πραγματική απόδοση είναι 2% πριν από την αφυπηρέτηση. Στο τέλος των 35 ετών το συσσωρευμένο κεφάλαιο ανέρχεται σε περίπου €85.099. Με πραγματική απόδοση 2% κατά την περίοδο καταβολής, το κεφάλαιο χρηματοδοτεί 20 ισόποσες ετήσιες πληρωμές σε σταθερές τιμές. Η ετήσια παροχή υπολογίζεται σε περίπου €5.024,4 που αντιστοιχεί σε €433,7 τον μήνα.

Με σταδιακή αύξηση της εισφοράς του εργοδότη και του εργαζομένου στο 5% για κάθε πλευρά εντός δεκαετίας και με 35 έτη συνεχών εισφορών, το Ταμείο Προνοίας θα μπορούσε, στο ενδεικτικό σενάριο, να καλύπτει 21,7% του τελευταίου μικτού μισθού. Αν ο πρώτος πυλώνας καλύπτει το 40% του ίδιου μισθού, η συνολική αναπλήρωση ανέρχεται σε 61,7%. Για τελευταίο μικτό μισθό €2.000 τον μήνα, αυτό αντιστοιχεί σε περίπου €433,7 τον μήνα από το Ταμείο Προνοίας και €1.233,7 συνολικά.

Έτη εισφορών μέχρι την αφυπηρέτηση	**Αναπλήρωση από το Ταμείο Προνοίας**	**Συνολική αναπλήρωση με πρώτο πυλώνα 40%**
10	3,5%	43,5%
20	10,2%	50,2%
35	**21,7%**	**61,7%**

Παραμέτροι - Παραδοχές	
Τελικός μικτός μηνιαίος μισθός	2.000
Έτη εισφορών στο βασικό παράδειγμα	35
Ετήσια πραγματική αύξηση μισθού	1%
Καθαρή πραγματική απόδοση πριν την αφυπηρέτηση	2%
Πραγματική απόδοση κατά την καταβολή της σύνταξης	2%
Έτη καταβολής της πρόσθετης σύνταξης	20
Τελική εισφορά εργοδότη	5%
Τελική εισφορά εργαζομένου	5%
Έτη μέχρι να φτάσουν οι εισφορές στο 5% + 5%	10,0
Αναπλήρωση από τον πρώτο πυλώνα	40%
Συντελεστής μετατροπής του κεφαλαίου σε ετήσια παροχή (PVA)	16,3514

Έτος εισφορών	**Ετήσιος μικτός μισθός (1**	**Ποσοστό εργοδότη (2)** Σταδιακά στο 5% στα 10 χρόνια	**Ποσοστό εργαζομένου (3)** Σταδιακά στο 5% στα 10 χρόνια	**Ετήσιες εισφορές με σταδιακή αύξηση (4)** Ετήσιος μικτός μισθός x άθροισμα ποσοστών εισφοράς	**Κεφάλαιο με σταδιακή αύξηση (5)** Κεφάλαιο προηγούμενου έτους × 1,02 + εισφορές του έτους	**Πρόσθετη αναπλήρωση με σταδιακή αύξηση (6)** [(5) ÷ PVA] ÷ (1)
	€16.942					
1	€17.111	0,5%	0,5%	€171	€171	0,06%
2	€17.282	1,0%	1,0%	€346	€520	0,18%
3	€17.455	1,5%	1,5%	€524	€1.054	0,37%
4	€17.630	2,0%	2,0%	€705	€1.781	0,62%
5	€17.806	2,5%	2,5%	€890	€2.706	0,93%
6	€17.984	3,0%	3,0%	€1.079	€3.840	1,31%
7	€18.164	3,5%	3,5%	€1.271	€5.188	1,75%
8	€18.346	4,0%	4,0%	€1.468	€6.759	2,25%
9	€18.529	4,5%	4,5%	€1.668	€8.562	2,83%
10	€18.714	5,0%	5,0%	€1.871	€10.605	3,47%
11	€18.902	5,0%	5,0%	€1.890	€12.707	4,11%
12	€19.091	5,0%	5,0%	€1.909	€14.870	4,76%
13	€19.282	5,0%	5,0%	€1.928	€17.096	5,42%
14	€19.474	5,0%	5,0%	€1.947	€19.385	6,09%
15	€19.669	5,0%	5,0%	€1.967	€21.740	6,76%
16	€19.866	5,0%	5,0%	€1.987	€24.161	7,44%
17	€20.064	5,0%	5,0%	€2.006	€26.651	8,12%
18	€20.265	5,0%	5,0%	€2.027	€29.210	8,82%
19	€20.468	5,0%	5,0%	€2.047	€31.841	9,51%
20	€20.672	5,0%	5,0%	€2.067	€34.545	10,22%
21	€20.879	5,0%	5,0%	€2.088	€37.324	10,93%
22	€21.088	5,0%	5,0%	€2.109	€40.179	11,65%
23	€21.299	5,0%	5,0%	€2.130	€43.113	12,38%
24	€21.512	5,0%	5,0%	€2.151	€46.126	13,11%
25	€21.727	5,0%	5,0%	€2.173	€49.222	13,85%
26	€21.944	5,0%	5,0%	€2.194	€52.400	14,60%
27	€22.164	5,0%	5,0%	€2.216	€55.665	15,36%
28	€22.385	5,0%	5,0%	€2.239	€59.017	16,12%
29	€22.609	5,0%	5,0%	€2.261	€62.458	16,89%
30	€22.835	5,0%	5,0%	€2.284	€65.991	17,67%
31	€23.064	5,0%	5,0%	€2.306	€69.617	18,46%
32	€23.294	5,0%	5,0%	€2.329	€73.338	19,25%
33	€23.527	5,0%	5,0%	€2.353	€77.158	20,06%
34	€23.762	5,0%	5,0%	€2.376	€81.077	20,87%
35	€24.000	5,0%	5,0%	€2.400	€85.099	21,68%

Σημείωση:

1. Ο αρχικός ετήσιος μικτός μισθός είναι €24.000 ÷ (1 + 1%)^{35} ≈ €16.942. Η πραγματική αύξηση του μισθού είναι 1%.

2. Το συσσωρευμένο κεφάλαιο της στήλης (5) διαιρείται με τον συντελεστή PVA για να προκύψει η ετήσια παροχή. Η ετήσια παροχή διαιρείται στη συνέχεια με τον ετήσιο μικτό μισθό της στήλης (1) για το ίδιο έτος. Ο συντελεστής PVA είναι 16,3514 και υπολογίζεται για 20 ετήσιες πληρωμές με πραγματική απόδοση 2% κατά την περίοδο καταβολής.

3. PVA (Present Value of an Annuity Factor) - Συντελεστής παρούσας αξίας ισόποσων ετήσιων πληρωμών. Στο παράδειγμα ισούται με 16,3514 για 20 πληρωμές στο τέλος κάθε έτους, με πραγματική απόδοση 2%. Η διαίρεση του συσσωρευμένου κεφαλαίου με τον συντελεστή δίνει την ετήσια παροχή.